

Gimnazija Celje-Center

Subkultura metala in predsodki do njenih predstavnikov

Avtorica:

Urška KLINAR, 4.letnik

Mentor:

Sergej VUČER, prof.soc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2013

POVZETEK

Eno izmed dominantnejših subkulturnih okolij pri nas je zagotovo subkulturno okolje, ki ga tvorijo metalci. To pogosto narobe razumljeno okolje je izredno zanimivo zaradi svoje raznovrstnosti in možnosti udejanjanja znotraj subkulture same. Z raziskovanjem predsodkov, ki jih dominantna družba goji do subkulturnega okolja, sem prišla do spoznanja, da večina predsodkov glede glasbe, ki naj bi bila temačna, glasna in nekvalitetna, drži, ovržena pa je bila hipoteza, ki govori o predsodkih dominantne kulture do izgleda predstavnikov metalske subkulture.

KLJUČNE BESEDE

Heavy metal, subkultura, predsodki, glasba

KAZALO

1. UVOD	5
1.1. Opredelitev problema	5
1.2. Izbor in predstavitev raziskovalnih metod	5
1.3. Hipoteze	6
2. JEDRO	7
2.1. RAZVOJ METALA.....	7
2.1.1. Heavy metal	8
2.1.2. New Wave of British Heavy Metal	9
2.1.3. Speed metal in thrash metal.....	10
2.1.4. Melodic Power Metal	10
2.1.5. Folk metal.....	11
2.1.6. Tradicionalni doom metal.....	12
2.1.7. Prvi val black metala.....	12
2.1.8. Death metal.....	13
2.2. Subkultura metala	13
2.3. Razvoj metalske subkulture in njeni elementi	14
2.4. Empirična raziskava	18
2.5. Mnenje o subkulturi pred udejstvovanjem v njej	18
2.6. Udejstvovanje v subkulturi	18
2.7. Primerjava mnenj	19
2.8. Analiza ankete za dijake	19
2.9. Primerjava rezultatov ankete in empirične raziskave	26
2.10. Ovrednotenje zastavljenih hipotez	26
3. ZAKLJUČEK	26
4. VIRI IN LITERATURA	27

KAZALO SLIK:

Slika 2-1:	20
Slika 2-2:	21
Slika 2-3: Amon Amarth.....	21
Slika 2-4:	22
Slika 2-5:	22
Slika 2-6:	23
Slika 2-7:	24
Slika 2-8:	24
Slika 2-9:	25
Slika 2-10:	25

KAZALO TABEL:

Tabela 2-1: Število in odstotek dijakov, ki so izpolnili anketo, po spolu	20
---	----

1. Uvod

1.1. Opredelitev problema

“V najslabšem primeru je heavy metal banalna, klišejska ropotija za sprevržene mladce. Toda v najboljšem primeru je lahko heavy metal s svojimi podzvrstmi fantastično osvobajajoč, katarzičen, brezmejno zabaven, plah in dober za odpiranje zamašenih sinusov”. (New Musical Express, 1991)

S temi besedami glasbeni kritiki opisujejo heavy metal glasbo, ki je osnova za nastanek subkulture metala. Kaj sploh je subkultura? Zakaj pride v družbi do nastanka subkultur? Odgovore na vsa ta vprašanja bom v okviru te raziskovalne naloge iskala tudi sama. V raziskovalni nalogi se bom osredotočila na subkulturo metala in njene sestavine, na njene predstavnike in glasbo ter družbeno doživljanje vseh.

Za temo sem se odločila ravno zaradi neutemeljenih predsodkov do metalske subkulture, ki jih goji družba. Tudi sama sem pred vstopom v to subkulturo gojila predsodke do ljudi v tem okolju, do njihove glasbe in izgleda, z lastno udeležbo pa sem ugotovila, da so neutemeljeni in popolnoma nepravilni in skoraj krivični do subkulture in njenih predstavnikov. Želim raziskati od kod izvira večina predsodkov ter zakaj pride do njih, kakšen odnos ima dominantno okolje do subkulturnega okolja metalcev in obratno, kje se zgodi konflikt med obema okoljema, ali gre pri metalski subkulturi za pojav kontrakulture ali samo za uporniško subkulturo. Raziskala bom od kod izvira glasba metalske subkulture, izgled njenih predstavnikov in odnos družbe do obojega.

1.2. Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

Raziskovalno nalogo sem napisala v Microsoft Office Word 2010 s pisavo Calibri(Telo) velikosti 12 in 1,5 razmikom med vrsticami.

Do potrebnih podatkov bom prišla na več načinov in sicer z anketami dijakov, anketami naključnih ljudi in anketiranjem predstavnikov subkulture, opisala pa bom tudi svojo izkušnjo, ki sem jo pridobila z lastno udeležbo.

1. Sekundarni viri- Svoje tematike sem se lotila s prebiranjem sekundarnih virov v obliki knjig in člankov na spletu. V veliko pomoč pri opredeljevanju subkulture metala mi je bila knjiga Urbana plemena, ki opisuje vse subkulture, ki so se v Sloveniji pojavile v devetdesetih letih, še posebej poglavje izpod peresa Mihe Prezlja poimenovan Heavymetal: Bojevniki peklenškega hrupa, glede zgodovine in opredelitve metala kot žanra in njegovih podžanrov pa mi je bil v veliko pomoč članek o metalu objavljen na spletni strani Subkultura.si.

2. Raziskovanje z lastno udeležbo-Ker gre v tej raziskovalni nalogi za področje subkulture, samo pisanje in gola teorija ne bosta zadostovali, zato sem se odločila, da na lasni koži izkusim vse njene sestavine in podrobneje opišem svoje mnenje o subkulturi pred in po udeležbi. Mnenje je pisano kot subjektivno doživljanje subkulture, doživeto z lastno udeležbo. Pred udeležbo v njej nisem imela s subkulturo nobenih stikov in predznanja.

3. Metoda spraševanja (anketa)- Ker v tej raziskovalni nalogi raziskujem predsodke, sem se odločila, da primerjam mnenje javnosti, kaj o metalcih in metalu meni populacija dijakov cele Slovenije v starosti od 16-21 let, z mojimi izkušnjami pridobljenimi z metodo lastne udeležbe.

1. 3. Hipoteze

Za raziskavo navedene tematike sem si postavila naslednje hipoteze ki jih želim potrditi ali ovreči:

- 1.)Ljudje doživljajo metalsko glasbo kot neposlušljivo glasno dretje brez vsakršne umetnostne vrednosti.
- 2.) Besedila metalskih skupin so hvalnica Satanu, govorijo samo o krvi, smrti in temačnih stvareh. Njihova vrednost je majhna in nekoristna za širšo družbo.
- 3.) Predstavniki heavy metal subkulture so nasilni razgrajachi oblečeni v črno in zato izredno nevarni.

2. JEDRO

Za nastanek metalske subkulture je bila gotovo kriva glasba. Težko kategorna glasba, ki s svojo mogočnostjo in predvsem glasnostjo navdihuje mnoge ljudi, je osnova za to, kar sedaj pojmuje pod imenom subkultura metala. Tako kot vsaka subkultura ima tudi metalska svoja pravila, ki so drugačna od javno sprejetih. Rušenje forme, ki nam je vsiljena v vsakdanjiku, je ena izmed značilnosti te subkulture, ki tega nebi dosegla brez podpore in navdiha, ki ga dobi v glasbi. Kdaj se je torej začel razvijati metal in katere so njegove najpomembnejše smeri oz. podžanri, kateri žanr je v javnosti sprožil največ neodobravanja in zakaj? Odgovore na ta vprašanja bom v krajši zgodovini razvoja metala poiskala tudi sama.

2.1. RAZVOJ METALA

Heavy metal kot izraz za novo smer v glasbi se je prvič pojavil v romanu Goli obred izpod peresa Williama Burroughsa v katerem pisatelj govori o "težkem koviskem gromu" ali v originalu "heavy metal thunder". Poimenovanje te nove smeri hard rocka, ki se je prvič začela razvijati v poznih 60. In zgodnjih 70., se je prijelo, ko so člani skupine Steppenwolf uporabili ta izraz v svoji zelo znani pesmi Born to be wild ali Rojen da sem divji. Heavy metal je pogosto zasovražen in nepriljubljen, kritiki ga ne marajo in ga opisujejo kot hrup. Sam pojav imena, kot ga razumemo v tem kontekstu, izvira iz kritike koncerta zasedbe Black Sabbath, kjer avtor opredeljuje, da njihova glasba ni samo rock, marveč da zvenijo kot hrup padajoče kovine. Kasneje je Heavy Metal subkultura prevzela vizualno podobo bikerjev, ter prišla do te točke, kjer motorno kolo nastopi kot rekvizit na odru, pri primeru zasedbe Judas Priest.

Heavy metal z vsemi svojimi kasnejšimi smermi se je razvil iz "mehkejšega" sorodnika, trdega roka ali hard rocka. Prevzel je večino njegovih lastnosti, zato razvidne meje med hard rockom in heavy metalom ni, se pa opazi surovejša narava heavy metala. Prvo večjo razliko med tema smerema opazimo že pri besedilih skupin kjer se heavy metal za razliko od besedil rockovskih

skupin ki nimajo določene tematike, osredotoča na temnejša besedila, prisotni so elementi satanizma, tudi črne magije, prevladujejo pa predvsem fantastična besedila. Navdih zanje izvajalci črpajo iz mitologije, fantazijskih knjig in podobno.

Največja razlika med smerema pa bo poznana samo glasbenim poznavalcem. Hard rock je križanec med bluesom in rock'n'rollom, ima očitne primesi bluesa in swinga. Za swing je značilno predvsem prevladovanje bobnov, za blues pa ohlapna kitaraska spremljava.

2.1. 1. Heavy metal

Heavy metal, pogosto tudi kar metal, je poseben žanr rock glasbe, ki se razvije v poznih šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih, večinoma v Veliki Britaniji in Ameriki. Razvoj sprožijo mladinske subkulture ki jih tvorijo predstavniki nižjih delavskih razredov. S koreninami v bluesu in hard rocku ter psihedeličnem rocku, se je zvok skupin, ki so igrale to zvrst, spremenil, postal je trši, glasnejši in bolj divji. Predstavniki subkulture v kateri se razvije ta nova zvrst so bili dolgolasi izločenci, oblečeni v vsakdanja oblačila. Subkultura.si navaja, da so bili člani te subkulture večinoma moški, saj se ženske raje kot v subkulture, vključujejo v mainstream okolja, okolja ki so bolj popularna. Člani heavy metal subkulture naj nebi bili politično aktivni, dogajanje v tej sferi jih ni zanimalo saj so bili usmerjeni predvsem v uživaštvo, kar je bila značilnost hipijevskega obdobja in psihedeličnega roka, ki je bil ena izmed smeri iz katerih se je razvil današnji heavy metal.

Za pionirje heavy metal glasbe, ki so v šestdesetih in sedemdesetih orali ledino s svojo glasbo, veljajo velikani glasbe kot so Deep purple, katerih začetni akordi skladbe Smoke in the Water so zaznamovali glasbeni razvoj heavy metala, saj so postali osnova za vse nadaljne pisce metal glasbe.

V začetni fazi razvoja je bila že tako tanka črta med hard rockom in heavy metalom zabrisana. Edina opaznejša razlika je bila v hitrost in glasnosti igrane glasbe. Na razvoj samega stila igranja in pisanja metal glasbe so zelo veliko pripomogli blues izvajalci s svojo glasbeno preprostostjo in

bogatimi udarnimi besedili. Tematiko besedil pa ne prevzamejo iz bluesa, ostanejo na acidskih in psihedeličnih besedilih ki so jih prenesli iz hard rocka.

Glavno besedo pri oblikovanju novo nastajajočega žanra so imeli Led Zeppelin. Diztorzirana kitara Jimmyja Pagea in prepoznaven glas Roberta Planta sta postavila osnovo nadaljnjemu razvoju metala, ki so ga definirali in povzdignili na nivo ostalih že obstoječih legendarni Black Sabbath s svojo pesmijo Paranoid. V njej je kitarist Tony Iommi definiral kitarski zvok metala, saj zaradi nesreče ni moral držati kitare kot ostali in je moral uporabljati le t.i. powerchorde ali prijeme moči, ki so kljub svoji preprostosti postali eden izmed zaščitnih znakov metala, Black Sabbath pa definirali kot najbolj "težke" med heavy metal skupinami tistega časa.

Judas Priest pa so s svojim razpoznavnim zvokom in heavy metal izgledom in nastopi potegnili jasno črto med prej skoraj neločljivima žanroma. Heavy metal se je osamosvojil izpod nadvlade prej dominantnejšega rocka in se mu postavil ob bok. Mnogi jih imajo za najpomembnejši bend v časovnici razvoja metala takoj za Black Sabbath.

2.1.2. New Wave of British Heavy Metal

Po eksploziji, ki so jo povzročili Black Sabbath in Judas Priest na sceni, si je v sredini sedemdesetih let vodilno vlogo na sceni priboril punk, heavy metal pa potisnil na obrobje. Konec sedemdesetih pa se je metal odločil za ponoven protinapad z Britanskimi skupinami na čelu. Začelo se je obdobje ponovnega vzpona metala poimenovano New Wave of British Heavy Metal. Gibanje je sicer nastalo v podzemlju Anglije kot protiutež zatonu zgodnjih heavy metal bandov. Gibanje se je razširilo in kmalu preplavilo celotno Evropo. Bandi tega obdobja so zmanjšali vpliv bluesa v glasbi, tempo se je pospešil in zvok je s tem postal trši in na trenutke celo malce punkovski. Skupine ki so nastale v tem gibanju so s svojim delovanjem in svežino prerodile zaspani metal in postale navdih za kasnejše velikane heavy metala. Med najprepoznavnejše in najpomembnejše skupine NWOBHM sodijo legendarni Iron Maiden, Def Leppard in Motorhead, katerim lahko pripišemo tudi frazo seks, droge in rokenrol.

2.1. 3. Speed metal in thrash metal

Speed metal je pridobil oznako neverjetno hitre, ostre in zelo zahtevne glasbe, ki se je kot podžanr heavy metala razvil v poznih sedemdesetih. Izhaja iz NWOBHM in korenin hardcore punka, kar speed metalu daje agresivnost.

Za izumitelje speed metala so imenovani Motorhead, ki pa naj bi samo nadaljno razvili smer, ki so jo začeli Deep Purple s pesmimi Fireball in Highway star.

Speed metal je kasneje nadaljeval svoj razvoj in se sredi osemdesetih transformiral v thrash metal. Ravno zaradi te transformacije mnogi enačijo speed in thrash metal in kot Ian Christie pove v svoji knjigi Zvok pošasti: Celotna headbangerska zgodovina heavy metala: "... thrash metal se zanaša na daljše ritmične premore, speed metal pa je čistejši in glasbeno bolj zapleten podžanr, ki je še vedno zvest dvobojujočim melodijam klasičnega metala."

Thrash metal je zaznamovan s hitrim tempom in agresijo, nizko postavljen register kitare prepleten z mojstrskim "shreddanjem" glavnega kitarista. Razvoj tehnologije v glasbi in tematika groze in napovedovanje apokalipse v besedilih so spremenili klasičen zvok heavy metala. Glavni predstavniki te smeri metala so Metallica, Slayer, Exodus in Anthrax, ki naj bi thrash metal igrali v odgovor lažjemu in polularnejšemu glam metalu.

Thrash metal je s svojim megalomanskim zvokom in neverjetno količino energije povzdignil metal do novih višav in intenzitete izvajanja metal glasbe same.

2.1. 4. Melodic Power Metal

Melodic Power metal, tudi melodični power metal in evropski power metal, ima svoje korenine zasidrane v gibaju NWOBHV. Prvič se pojavi v poznih osemdesetih in zgodnjih devetdesetih letih. Predstavniki te smeri so svojo pozornost usmerjali predvsem k melodiji skladb, njihovi pozitivnosti in veseli tematiki, po načinu igranja glasbe pa je zelo podoben speed metalu s svojimi hitrimi in melodičnimi harmonijami, ki definirajo današnji power metal. Posebno pozornost so namenili pevcem, ki imajo za razliko od death in black metala kjer prevladujejo predvsem globlji in bolj raskavi glasovi, kristalno čist glas, ki doda svoj čar in pozitivno melodiki

power metala. Pevci, kot na primer pevec Black Sabbath, žal že preminuli Ronnie James Dio, legendarni glas Deep Purple Ian Gillian in ostali, so imeli višji pevski register, sposobni so bili odpeti visoke tenorske glasove, zato danes v power metal bandih najdemo tudi kar precejšnje število opernih pevcev.

Power metal se je po Evropi razvijal po svoje, prevzemal je lokalne vplive in tematike. Predvsem na severu Evrope je značilen power metal, ki temelji na poganskih božanstvih, predvsem na bogu Thoru. Pojavi in razvije pa se tudi power metal s primesmi ljudskega izročila značilno za določen del Evrope.

Glavni predstavniki power metala so Helloween, HammerFall, Blind Guardian in novejši Sabaton.

2.1. 5. Folk metal

Folk metal kot podžanr se razvije v Evropi v devetdesetih letih. Že po imenu lahko vidimo da gre za zmes ljudske glasbe z metalom. Mešanje teh dveh zvrsti se zgodi z uporabo tradicionalnih inštrumentov, ki se vstavljajo v že obstoječo osnovo inštrumentov, manj z uporabo tradicionalnih stilov petja.

Prvi poskus fuzije teh dveh stilov se je zgodil leta 1990 s skupino Skyclad. Njeni poskusi pa niso obrodili sadov kar takoj, prvi razcvet smeri se je začel šele 5 let kasneje, ko so iz skrivališč prilezli najrazličnejši folk metal bandi ki niso izhajali samo iz Evrope. Najpopularnejša pa je ta smer postala okrog začetka novega tisočletja, ko so na bojišče prispele skupine kot so Fintroll, Ensiferum, Korpiklaani, Turisas in Moonsorrow. Največji krog oboževalcev je ta zvrst dobila na severu Evrope, natančneje na Finskem. Zaradi vključevanja ljudskih inštrumentov so folk metal skupine številčnejše od običajnih heavy metal zasedb, saj štejejo 6 in več članov, odvisno od števila inštrumentov, ki jih uporabljajo. Besedila folk metala so tako kot glasba sama, osredotočeni na tradicionalne motive, govorijo o poganskih božanstvih, opevajo naravo, govorijo o fantazijskih, mitoloških in zgodovinskih likih.

2.1. 6. Tradicionalni doom metal

Doom metal je ekstremna oblika heavy metala, njegova značilnost je očitno počasnejši tempo glasbe, nižje uglasene kitare pa glasbi dodajo težji in močnejši zvok, ki se močno razlikuje od ostalih oblik metala. Tako glasba kot besedila so temnejša in depresivnejša, njihov glavni namen je v poslušalcu vzbuditi obup, grozo in čakajočo pogubo. Doom metal spada med najstarejše oblike heavy metala, zakoreninjen je že v samih začetkih heavy metala v skupinah kot so Black Sabbath. Depresivna in težka glasba s svojim počasnim tempom ni dosegla velike navdušenosti oboževalcev, tudi najbolj zagretilih.

2.1. 7. Prvi val black metala

Prav tako kot doom metal je tudi black metal eden od ekstremnih podžanrov heavy metala. Za razliko od počasnega in depresivnega doom metala, je black metal hiter, spremljajo ga kričeči glasovi glavnega pevca, ki poje v duetu z distorzirano kitaro odigrano na poseben tremolo način, v ozadju pa se pojavljajo valovi udarcev bobnarja združenih skupaj v surovo in drugačno strukturo pesmi.

Pod prvi val black metala spadajo skupine nastale okrog leta 1980 in osnovale in razvile to, kar danes poznamo pod pojmom black metala. Ana začetku so to bili samo pospešeni speed in thrash metal skupine, izraz black metal pa se uveljavi ko Venom izdajo album z naslovom Black Metal. Besedila na albumu so usmerjena k anti-krščanstvu in satanizmu, člani pa so prvi uporabili psevdonime ki so kasneje postali zelo pogosti in priljubljeni med black metal skupinami.

Prva skupina kjer se v glasbi pojavijo kričeči vokali, ki kasneje postanejo zaščitni znak black metala, je skupina švedskih black metalcev Bathory z glavnim pevcem pod psevdonimom Quorthon.

2.1. 8. Death metal

Tudi death metal spada med ekstremiste podžanrov metala. Prav tako kot pri black metalu je death metal simfonija distorziranih kitar, posebnega tremolo načina igranja kitarista, globokih godrnjajočih vokalov pevca ob spremljavi bobnarskih valov, ki se jim pridružijo klaviature in na koncu tvorijo kompleksne strukture z mnogimi spremembami tempa, ki se zgodijo skozi pesem.

Grajen na strukturi thrash in zgodnjega black metala, se kar pojavi sredi osemdesetih let, zacementira in prizemlji ga britanska skupina Venom, katere temen zvok in skoraj brutalni vokali v kombinaciji s satanističnimi opazkami, je bila navdih ostalim ekstremistom na heavy metal področju.

Pomembne skupine, ki so pomagale utemeljiti in oblikovati death metal, so Slayer, Kreator in Celtic Frost, oče death metala pa je pevec skupine Death, Chuck Schuldiner.

Od vseh teh podžanrov metal glasbe, so bile družbeno najmanj sprejete tiste smeri, ki so bile najradikalnejše, kot na primer doom metal, ki s svojo melanholično in nihilistično držo, ni prepričal niti ljubiteljev metala. Depresivna in samomorilsko naravnana besedila doom metala, so v rahločutni družbi povzročili nemir in nesprejemanje.

2. 2. Subkultura metala

Učbenik Uvod v Sociologijo definira subkulturo tako: " Kot subkulturo lahko označimo vsako skupino, ki sicer v glavnem sprejema dominantno kulturo, vendar pa ima nekatere posebne kulturne značilnosti, ki jo ločijo od dominantne kulture." Vsaka subkultura ima svoje lastnosti preko katerih se lahko novi člani definirajo in tudi sami pridružijo takšni subkulturi. Subkulture se lahko oblikujejo preko več dejavnikov, pri dejavnikih prednjačijo starost, verska pripadnost, razred v družbi in podobno.

Zakaj v pride v družbi do pojava subkultur? Gre za nasprotovanje dominantni kulturi?

Subkulture se v družbi razvijejo zaradi različnosti med ljudmi, vsak ima različna zanimanja in vsak počenja različne stvari. Pri subkulturah ne gre vedno za nasprotovanje dominantni kulturi, različna subkulturalna okolja so lahko dejavna samo ob vikendih, njeni predstavniki pa so med vikendom del dominantne kulture in popolnoma sprejemajo njene sestavine.

Pri subkulturah lahko govorimo o pojmu "Patchwork" ali pojavu skrpane identitete. Tu gre za udejstvovanje neke osebe v več okoljih. Denimo da vzamemo najstnika, ki med tednom obiskuje šolo, se podreja normativom dominantne kulture. Med vikendi pa vstopi v subkulturo, na primer v našem primeru v subkulturo metala, kjer prevzame lastnosti te subkulture, vendar pa normativov ki jih sreča v tem okolju ne ponotranji.

Tudi pri metalcih gre za delni pojav skrpane identitete. Metalci se podrejajo dominantni družbi samo do neke mere, opravljajo vse njim družbeno določene vloge, svojo pripadnost metalski subkulturi pa izražajo z načinom oblačenja, ki je značilen za subkulturo. Vendar tu ne gre za nasprotovanje dominantnemu načinu in kulturi, gre zgolj za izražanje pripadnosti okolju, ki jih definira, zato metalska kultura ni kontrakultura ampak zgolj za subkulturo, ki na posameznika močno vpliva.

Mitja Prezelj v knjigi Urbana plemena opiše subkulturo tako: "Pojem subkultura v tej povezavi razumem, v najširšem smislu, kot strukturo, v kateri se lahko udejanjajo posebni, marginalni, mladinski in drugi skupinski stili."

2.3. Razvoj metalske subkulture in njeni elementi

Metalska subkultura se je začela razvijati in oblikovati že v zgodnjih šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Zanimivo je, da nastanek subkulture ni sprožila glasba, ampak je subkultura sprožila začetek razvoja heavy metal glasbe, ki se začne konec šestdesetih, začetek sedemdesetih. Njeni predstavniki so bili večinoma moški delavskega razreda, ki so sprejeli elemente motoristične ali bikerske subkulture, psihedelične elemente ter sproščen način obnašanja dosežen s pomočjo drog.

Izgled predstavnikov se je skozi čas malce spremenil, ohranil se je navdih bikerjev, hipijski način življenja pa je zamenjal rockovski in punkerski način. Danes lahko govorimo o več fasetah izgleda metalcev. Tipičen izgled metalca, ki ga srečate na ulici definirajo temna oblačila, majica njegove najljubše skupine in vojaški škornji, bulerji ali Converse teniski. Metalci radi nosijo dolge lase, saj jim ti na koncertih omogočajo izražanje. Koncertna oprava metalcev pa je odvisna od podžanra metala, ki ga poslušajo.

Klasične metal skupine se ravnaajo in oblačijo kot publika, na tak način so jim bolj dostopni, preprostejši. Poslušalci, ki so jim člani skupin kot nekakšni heroji, vzorniki, se lažje zgledujejo po njih, saj so jim preprostejša oblačila dostopnejša kot kostumi, ki jih uporabljajo nekatere skupine.

S pojavom death in black metala, se je oblačenje množice, ki posluša to glasbo, spremenilo. Koncertna oblačila so postala skoraj kostumska, prisotnih je veliko usnjenih elementov in dodatkov, ki nadgradijo celoten izgled, da postane skoraj strašljiv. Nekatere glasbene skupine pa dodajo še en element, obrazno barvo imenovano 'corpse paint'. Corpse paint je obrazna barva črno-bele barve, njegov namen je demonski izgled tistega ki ga nosi, ponavadi ga uporabljajo glasbene skupine, da podkrepijo svoja temačna besedila. Pri corpse paintu se pojavi tudi uporaba umetne krvi, ki samo še nadgradi grozljivost izgleda. Z uporabo corpse painta ali obrazne barve, je začela skupina KISS, znamenito in zelo značilno obrazno barvo pa je nosil šok-rocker Alice Cooper. Vsaka skupina ki ga uporablja ima svoj značilen izgled, ki ga ne spreminjajo, postane njihov zaščitni znak. Poslušalci takšnih skupin se včasih odločijo, da bodo posnemali skupino in si obraz pobarvajo v skladu s skupino. Za razliko od skupine, pa ne oblečejo kostumov, ki so preveč drobno izdelani, da bi jih poslušalci posnemali.

Nekatere skupine, predvsem tiste, ki igrajo power metal, se oblečejo v skladu z besedili pesmi ki jih pojejo. Skupine z besedili o vojnah in vojaških spopadih zelo radi oblečejo oblačila, ki spominjajo na vojaško uniformo. Ta stil oblačenja poslušalci zelo radi kopirajo, saj vsebuje hlače potiskane s kamuflažo, obvezne vojaške škornje ali bulerje in majico, ponavadi potiskano z imenom svoje najljubše skupine.

Za skupine ki igrajo folk tematiko, predvsem značilno za države severne Evrope in skupine, ki jih navdihujejo vikingi in ostala ljudstva preteklosti, so značilna oblačila, ki iščejo navdih v nošah, vendar zgolj kot pridih folka metalski opravi. Ženske ponavadi nosijo dolge obleke z detajli kulture iz katere prihajajo, moški pa svojo klasično opravo poživijo z dodatki, kot so kakšni rogovi in podobno. Njihovi poslušalci jih posnemajo samo pri dodatkih, ki so podobni kot pri skupinah samih.

Kot je pri vseh glasbenih žanrih, je tudi pri metalu prisotno 'plesanje'. Ker je glasba bolj groba, ne omogoča tipičnega plesanja, kot ga poznamo pri ostalih žanrih. Tu si z rockom delita podobnosti, saj je pri obeh prisotno skakanje po glasbenem ritmu. Posebna značilnost metalskega plesanja je headbanganje ali miganje z glavo ob ritmu. Zaradi same brutalnejše narave glasbe je ta oblika 'plesa' in izražanja zadovoljstva nad glasbo zelo priljubljena med metalci. Vendar pa ima ta oblika izražanja tudi svoje slabosti, saj so mnogi glasbeniki na odru utrpeli trajne poškodbe na vratu in hrbtenici zaradi presilovitega headbanganja.

Še dve posebni obliki 'plesa' ki ga najdemo v metalski subkulturi, sta "moshpit" in "wall of death".

Moshpit je posebno območje v množici, kjer se izoblikuje krog, v katerem se sodelujoči zaletavajo drug v drugega na izredno energetičen in skorajda nasilen način. Širjenje moshpita kroga izvedejo tako, da udeleženci tečejo drug za drugim v obliki kroga in počasi povečajo obseg. Moshpit je lahko izvrsten odraz energije ki jo skupina prenaša na svoje gledalce, tudi če je glasba takšna, da omogoča nastanek moshpita, skupina pa ne igra dovolj energetično, se moshpit ne bo pojavil.

Drugačna in predvsem nevarnejša oblika 'plesanja', se imenuje wall of death ali zid smrti. Pri tem 'plesanju' se v sodelujoči v moshpitu razelijo v dve vrsti, ki si stojita nasproti, nato pa z vso silo stečejo naprej proti drugi vrsti z namenom zaletavanja v tiste, ki so v drugi vrsti. Obe obliki, tako moshanje kot wall of death, sta nevarni obliki plesa, saj se velikokrat zgodijo poškodbe zaradi premočnega zaletavanja sodelujočih.

Prepoznavni znak metala so zagotovo hudičevi rogovi, ki jih je prvi uporabil legendarni pevec Black Sabbath, pokojni Ronnie James Dio. Iztegnjena kazalec in sredinec naj bi simbolizirala znak, ki ga je uporabljala Dieva babica kot zaščito proti opazujočemu očesu hudiča. Dandanes se ta znak izmenjuje s pojavom stisnjene pesti, ki naj bi simbolirala moč, oba pa v zraku vihtijo po ritmu glasbe, spremljajo pa ga s kriki.

Še ena oblika, ki jo izvaja publika, je tako imenovanje potapljanje z odra ali stage diving. Pri tem gre za nošenje posameznikov nad glavami publike. Ker danes predstavnikov občinstva ne spuščajo več na oder, ne skačejo več z odra ampak jih publika kar sama dvigne nad glave, potem pa si jih množica podaja nad glavami. Tudi tu je potrebo paziti na svojo varnost, saj kot sem omenila zgoraj, metalci preferirajo 'težjo' obutev in ker manevrirajo nad glavami, je treba paziti da te ne udari v glavo, saj se to veliko prevečkrat zgodi.

Glavni element subkulture metala so zagotovo druženja od koncertih. Ravno na koncertih lahko opazimo subkulturo v pravem smislu, kjer se premešajo in povežejo vse prej opisane sestavine. Druženje na koncertih je ena izmed pomembnejših stvari, ki jih metalci radi opravljajo. Koncert je zanje kot obred, nanj se pripravljajo že pred obiskom, saj mora biti na dan koncerta usklajeno use, od oblačil do dodatkov, kar lahko pomeni tudi nošnje mečev in sabelj na prizorišče, in seveda poznavanje vseh besedil skupine ki jo gredo poslušat.

Metalci pa se ne udeležujejo samo posamičnih koncertov, veliko raje imajo festivale. Večina metalskih festivalov se dogaja poleti na najrazličnejših koncih. Najbogatejšo ponudbo ima seveda Evropa, po številu prednjači Nemčija, saj so ravno Nemci znani kot veliki ljubitelji metala. Tudi Slovenci se lahko pohvalimo z enim najboljših in predvsem najlepših metalskih festivalov v Evropi, festivalom z desetletno tradicijo, ki je letos dobil novo ime. Govorim o festivalu MetalCamp, ki bo pod novim imenom MetalDays letos v Tolminu izveden že desetič. Z lanskimi 12.000 obiskovalci je MetalCamp oziroma MetalDays, eden najbolj priljubljenih metal festivalov v Evropi, saj se ga udeležijo gostje, ki en teden preživijo poleg prečudovite Soče, iz celega sveta.

Med ostale velikane med festivali lahko štejemo tridnevni Avstrijski Nova Rock festival, ki se dogaja v mestu Burgenland, katerega vsak dan obiše do 35.000 ljudi, trodnevni Češki Masters of Rock, ki ga dnevno obiše 30.000 ljubiteljev metalske glasbe, trodnevnega Francoskega težko kategorika Hellfest, legendarni nemški Wacken fest, dvodnevni festival v mestecu Wacken, ki ima že več kot dvajsetletno tradicijo in še Švedski Metaltown festival.

2.4. Empirična raziskava

Odločila sem da obravnavano tematiko raziščem z metodo lastne udeležbe. Ker je ta metoda subjektivno orientirana, bom svoje izsledke primerjala z izsledki pridobljenimi z anonimno anketo in tako poskušala odstraniti subjektivni del.

Svojo izkušnjo bom opisala na dva načina: Opisala bom svoje mišljenje o subkulturi pred udejstvovanjem v njej in moje mnenje po tem. Poskušala bom ostati čim bolj objektivna.

2.5. Mnenje o subkulturi pred udejstvovanjem v njej

Subkulture metala pred udeležbo nisem poznala, nikoli nisem bila seznanjena z glasbo in ne s predstavniki. Moje mnenje o njej je bilo enako, kot mnenje mojih staršev, ki so bili do subkulture negativno nastrojeni. Predstavniki so mi delovali robato in nasilno, presodila sem, da so njihova besedila, zaradi surovega izgleda metalcev, govorila o hudiču in krvi. Presoja lastnosti posameznikov subkulture sem izvedla zgolj preko vizualne podobe metalcev, ki mi je na prvi pogled delovala zastrašujoče in neprijazno, metalski koncerti pa so se mi zdeli zastrašujoči in nevarni, zato se nisem udeležila nobenega od t.i. metalskih shodov.

2.6. Udejstvovanje v subkulturi

Prvo srečanje s subkulturo sem doživela, ko sem avgusta 2012 opravljala poletno delo na največjem slovenskem metal festivalu MetalCamp, ki se je že devetič odvijal v Tolminu. Petdnevni festival je v teh dneh na enem mestu združil preko 12.000 oboževalcev te zvrsti glasbe. Prva stvar, ki sem jo opazila je izredna pripadnost metalcev svoji glasbi, saj jih je že v

soboto in nedeljo (festival se je začel v ponedeljek) na prizorišče prispelo kar par tisoč. Metalci so se izkazali kot izredno potrpežljivi ljudje, celodnevno čakanje v vrsti za karte, ki so bile potrebne za vstop na prizorišče in kamp, so dobrovoljni metalci prestali brez pritožb in jeze. Na koncertih se je vsak večer zbrala neznanska množica metalcev, varnostniki pa kljub temu niso imeli veliko dela, saj so se metalci prišli tja zabavat in ne iskat težav. Med pogovorom s šefom varnostne službe na MetalCampu sem izvedela, da se vsi varnostniki zelo radi vrnejo na MetalCamp, ker nimajo veliko dela z razgrajači. Sama sem v celem tednu videla samo enega človeka, ki so ga bili varnostniki prisiljeni pospremiti iz območja festivala. Da sem si lahko oblikovala celostno mnenje o subkulturi, sem obiskala tudi par večernih koncertov. Ker sem bila brez predhodnih izkušenj na koncertnem področju, sem se tja odpravila s prijateljico. Zanimivo pri koncertih je bilo predvsem zelo številčno crowdsurfanje. Presenetila me je predvsem zaskrbljenost in pripravljenost pomaganja metalcev vsakič, ko je nekdo po nesreči padel po tleh. Tudi metalske skupine so imele povsem drugačen odnos do svojih fanov, kot sem pričakovala. Na MetalCampu sem imela možnost spoznati člane power metal skupine Sabaton, ki so na prizorišče uspeli priti po dveh urah križev in težav po poti, kljub vsej nejevolji pa so se posvetili svojim oboževalcem s tako pozornostjo

2.7. Primerjava mnenj

Moje mnenje o metalski subkulturi je bilo polno predsodkov, ki so bazirali predvsem na napačni interpretaciji njihovega izgleda, ki jo je povzročila okolica. Z udeležbo na MetalCampu, kjer sem en teden preživela v samem srcu metalske subkulture, se je moje mnenje o subkulturi popolnoma spremenilo. Ugotovila sem, da nobena od prejšnjih stvari, za katere sem mislila da veljajo za metalce, ni pravilna, kvečjemu ravno obratna.

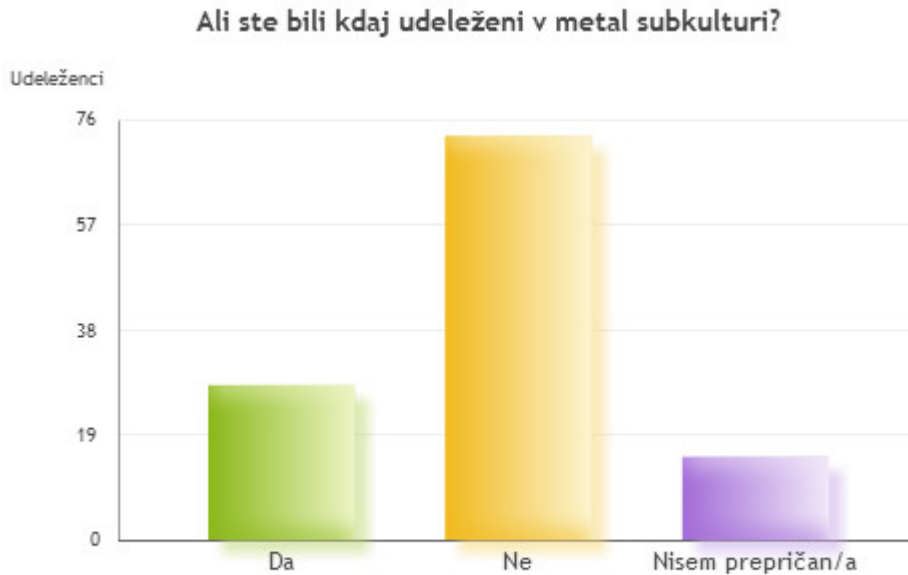
2.8. Analiza ankete za dijake

Ker sem želela izvedeti, kaj si dijaki mislijo o metalcih in njihovi subkulturi, sem na portalu mojaanketa.si, izvedla anketiranje dijakov celotne Slovenije, v starosti od 16 do 21 let. Na anketo se je odzvalo 116 udeležencev. Statistični podatki so bili obdelani preko strani mojaanketa.si, grafi so bili narejeni s pomočjo strani mojaanketa.si.

Tabela 2-1: Število in odstotek dijakov, ki so izpolnili anketo, po spolu

MOŠKI		ŽENSKE		VSI	
ŠT.	%	ŠT.	%	ŠT.	%
24	20,69	92	79,31	116	100

Slika 2-1:

28 vprašanih je na zgornje vprašanje odgovorilo pritrdilno, kar predstavlja 24,1%, 73 je odgovorilo z ne, kar predstavlja 62,9%, 15 pa jih ni prepričanih, kar predstavlja 12,9%. Iz tega lahko sklepamo, da večina vprašanih nima nobenih izkušenj iz subkulture.

Slika 2-2:

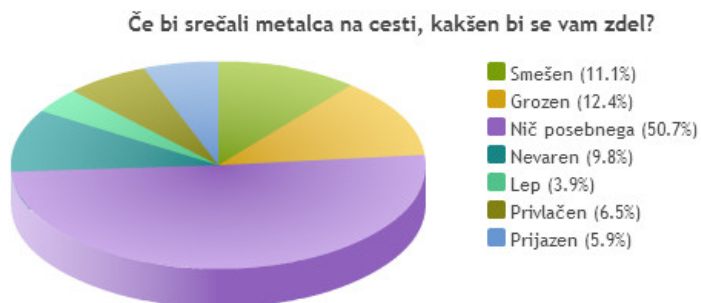
Največ vprašanim se slika ni zdela nič posebnega, takih je kar 59,5%, 10,4% se zdi slika mogočna, 9,5% se jih počuti ogroženih, 8,7% se je ob pogledu na sliko malce prestrašilo, veselje je izzbila 6,9%, jezo 4.4%, strah pa je bilo 0,9% vseh vprašanih. Iz tega lahko ugotovimo, da večina nima posebej močno izoblikovanega mnenja o izgledu metalcev.

Slika 2-3: Amon Amarth

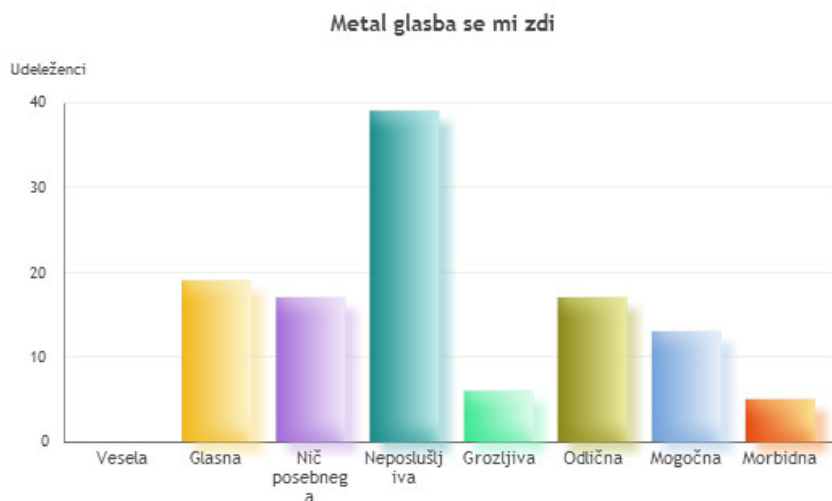
Vir: <http://www.metalreviews.com/interviews/interviews.php?id=14>

Slika 2-4:

50,7% vprašanim se metalca nebi zdel nič posebnega, 12,4% se bi zdel grozen, 11,1% bi deloval smešen, 9,8% meni da izgleda nevaren, 6,5% se bi zdel privlačen, 5,9% bi deloval prijazen, 3,9% pa lep. Tudi ta grafikon dokazuje nevtrarno mnenje večine javnosti, ki pa mu sledita dve nasprotji groznega in smešnega.

Slika 2-5:

Večini vprašanih, 33,6%, se zdi metalska glasba neposlušljiva, 16,4% jih meni da je zelo glasna, izenačena s 14,7% sta odlična in nič posebnega, 11,2% se zdi glasba mogočna, 5,2% grozljiva, morbidna pa 4,3%. Vesela se ni zdelo nobenemu od vprašanih.

Slika 2-6:

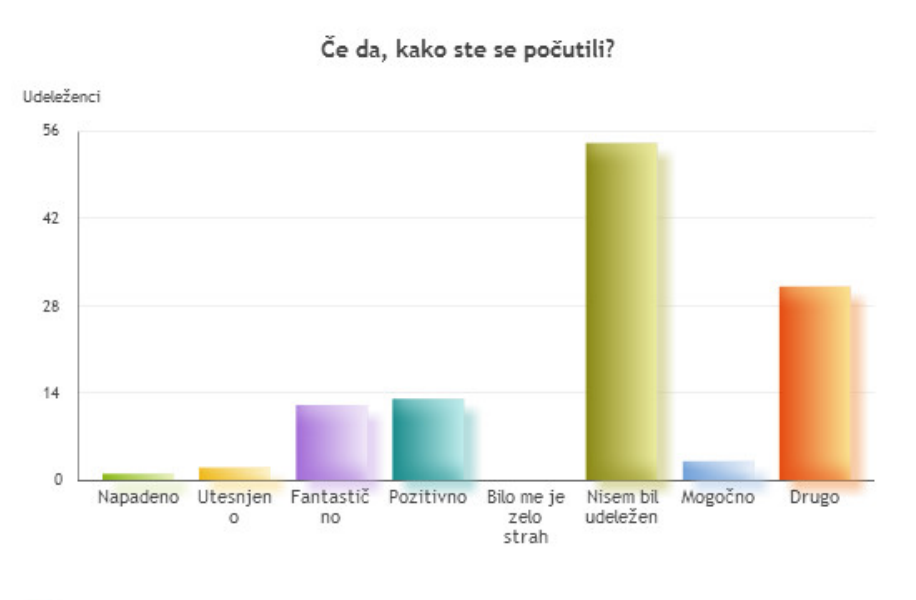
15,3% meni, da so metalska besedila satanistična, 13,2% trdi, da so demonska, 11,5% meni, da imajo mogočno vsebino, 10,6% meni, da imajo politično vsebino, 9,4% meni, da so fantazijske narave, 8,9% stavi na krvavo vsebino, 5,1% meni, da so besedila izobraževalna, 1,7% pa da so pobožne narave. 24,6% pa je dala možnost 'drugo'.

Slika 2-7:

69,9% vprašanih je odgovorilo z ne, 28,5% pritrdilno, 1,8% pa ni bilo povsem prepričanih.

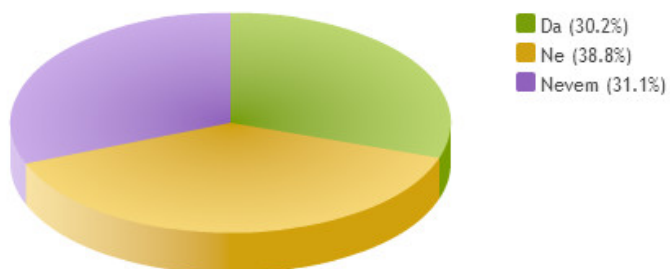
Slika 2-8:

11,2% se je počutilo pozitivno, 10,3% fantastično, 2,6% mogočno, 1,7% so se počutili utesnjeno, 0,9% napadeno, 26,7% so prevevala druga čustva, 46,6% pa se koncerta ni udeležila.

Slika 2-9:

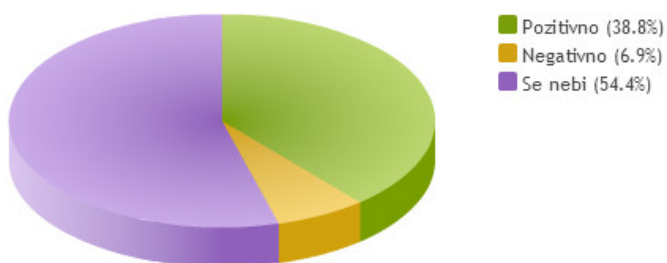
Če bi se začeli gibati znotraj te subkulture, menite da bi se vaše mnenje o njej spremenilo?

Večina, 38,8%, meni da se njihovo mnenje nebi spremenilo, 31,1% ni prepričano v spremembo, 30,2% pa sta v spremembo prepričana.

Slika 2-10:

Če da, kako?

Večina meni, da se njihovo mnenje nebi spremenilo, 38,3% meni da bi bila sprememba pozitivna, 6,9% pa meni, da bi bila negativna.

2. 9. Primerjava rezultatov ankete in empirične raziskave

Rezultati ankete so delno primerljivi z mojim mišljenjem o subkulturi pred udeležbo v njej. Določeni aspekti metalske subkulture so bili v obeh primerih enaki, recimo napačno mišljenje o vsebini besedil, za katere podatki dokazujejo, da naj bi bili večinoma temačne vsebine, govorili naj bi samo o demonih, hudiču in krvi, za kar pa vemo, da nima velike družbene vrednosti. Različno pa je bilo mnenje o izgledu metalcev. Dijaki so menili, da metalci ne izgledajo nič posebnega, moje mnenje pa je bilo, da so grozljivi.

Vendar to ne drži, saj so metalska besedila zelo raznolika, tudi zgodovinsko naravnana in zato s tem širijo zavednost o dogodkih v preteklosti, kar jim da tudi družbeno vrednost.

2. 10. Ovrednotenje zastavljenih hipotez

Po analizi ankete je bila potrjena prva hipoteza, saj je bila večina vprašanih mnenja, da je metalska glasba neposlušljiva in preglasna. 33,6% vprašanih je bila mnenja, da je glasba neposlušljiva, 16,4% pa da je glasna.

Druga hipoteza je bila tekom raziskovanja delno potrjena, delno zato, ker je 24,6% vprašanih na vprašanje kakšna so po njihovem mnenju metalska besedila, odgovorila z odgovorom drugo, temu nevtralnemu odgovoru pa po številu sledita satanistična s 15,3% in demonska s 13,2%. Besedila s tako vsebino ne definirajo celotnega metala, saj so metalska besedila precej raznolika, nekatera so tudi zgodovinsko naravnana in opisujejo pomembnejše dogodke iz zgodovine, druga črpajo navdih iz literarnih del, kot so dela J. R. R. Tolkiena in Edgarja Allana Poa, kar tem besedilom daje družbeno vrednost.

Tretja hipoteza pa je bila ovržena, saj družbeno okolje nima definiranega mnenja do izgleda metalcev, saj je večina pri vprašanjih, ki so se nanašala na izgled, izbrala nevtralne odgovore, kar pomeni, da družba nima izrazito negativnega odnosa do videza metalcev.

3. ZAKLJUČEK

Metal subkultura je ena izmed bolj zapostavljenih subkultur, okrog nje je nabrana kopica predsodkov in domnev, ki so se v večini izkazala za neutemeljena in zgolj kot posledico neznanja o njihovi kulturi.

Z raziskavo različnih virov sem najprej raziskala od kod metal izvira, kakšen je bil njegov razvoj skozi čas in značilnosti posameznih večjih podžanrov iz katerih so se razvili nadaljnji, manjši in številčnejši podžanri in smeri.

Raziskala sem pojav subkulture metala, njene začetke in sestavine, ki jo definirajo, natančneje sem opisala njene predstavnike, z velikim poudarkom na njihovem izgledu, opisala okolje v katerem poteka največ druženja predstavnikov metalske subkulture in tudi posamezne značilnosti, kot so značilni 'plesi' in podobno.

Opis lastnega mnenja in primerjava z izsledki ankete sta prinesla potrditev prve in delne potrditve druge hipoteze, saj se obe nanašata na najpomembnejši del metalske subkulture, glasbo. S primerjavo obeh virov informacij sem prišla do ugotovitve, da pride do največ predsodkov ravno na tem področju, saj ljudje največkrat sodijo, da ker je glasba hitrejša in brutalnejša od večine, je tudi njena vsebina brutalna in temna.

Med raziskovanjem te tematike sem se sama otresla še zadnjih predsodkov in napačnih mišljenj, ki sem jih gojila do metalske subkulture. Njeni predstavniki so sedaj postali moji prijatelji, glasba pa izredno zanimiva in kompleksna, ki je brez znanja pridobljenega v tej raziskovalni nalogi, nebi zmogla razumeti.

4. VIRI IN LITERATURA

Barle-Lakota A., Počkar M., Novak-Fajfar B., Popit T., Pluško A.. 2005. *Uvod v sociologijo*, Učbenik za sociologijo v gimnazijskem izobraževanju. Ljubljana: DZS.

Tomc G., Velikonja M., Šaver B., Mal D., Stankovič P., Rozina A., Velikonja N., Ceglar M., Prezelj M., Gregorčič M., Jurman P., Bašin I..1999. *Urbana plemena*, Subkulture na Slovenskem v devetdesetih. Ljubljana: Študentska založba.

Alfonso B., Allen B., Beecroft J., Bradley L., Briggs K., Brophy R., Buskin R., Cobo L., Douse C., Hutcheon D., Irwin C., Joy N., Ling D., Loben C., Milkowski B., Mulholland G., Nallon S., Noble D. J., Potton E..2004. *Enciklopedija glasbe*, Od rocka, popa, jazz, bluesa in hiphopa do klasične glasbe, folka in glasb sveta. Radovljica: Didakta.

Bukspan D.. 2003. *The encyclopedia of heavy metal*. New York: Sterling Publishing Co.

Patrick Galbraith, Nick Grant, Map of Metal. 2013. Dostopno prek: <http://www.mapofmetal.com/#/home> (14.3.2013)

Blog članov SMK. 2007. Dostopno prek: <http://www.subkultura.si/blog/> (14.3.2013)

Slika 1: Amon Amarth. Rock the Nation. Dostopno prek: <http://www.metalreviews.com/interviews/interviews.php?id=145> (14.3.2013)